

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 5319
Tarih: 11.02.2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 11/02/2020
Sayı: -120.10.E.00000618019
11111111111111111111

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

UNESCO'nun yayınladığı "Tehlike Altındaki Diller Atlası"na göre Türkiye'deki 15 dil yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Süryanice de bu diller arasındadır. Türkiye'de halen azımsanmayacak sayıda yurttaşın konuşulmakta olduğu Süryanicenin yok olmasının engellenmesi ve geliştirilmesi amacıyla Anayasanın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederim.

Tuma ÇELİK
Mardin Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de cumhuriyet tarihi boyunca yurttaşlarımızca konuşulan Türkçe dışındaki diğer diller, engelleyici ve yasaklayıcı politikalara maruz bırakılmıştır. Maalesef bu dillerin öğretilmesi, korunması, geliştirilmesi için eğitim kurumları, akademik araştırma merkezleriyle bu dillerin kamusal alanda kullanım alanları yaratılmamıştır.

UNESCO’nun yayınladığı, “Tehlikeli Altındaki Diller Atlası” Türkiye’de konuşulan Hemşince, Lazca, Pontus Yunancası, Batı Ermenice, Romanca ve Süryaniceyi “açıkça tehlike altında” olan diller arasında sayıyor.

Açıkça tehdit altında olan Süryanice, Türkiye’de halen sayısı azımsanmayacak sayıda yurttaşın konuştuğu bir dildir. Gelişkin bir edebiyata sahip olan Süryanice, edebi ve kültürel bir mirasa da sahiptir.

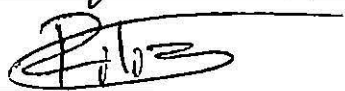
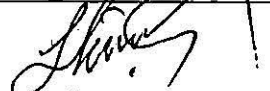
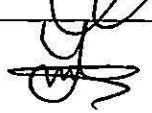
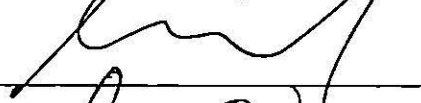
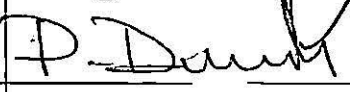
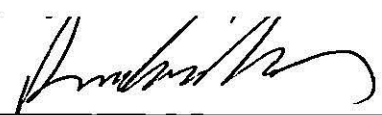
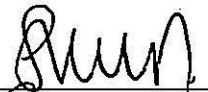
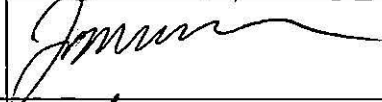
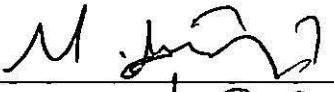
Dünyanın en eski dillerinden biri kabul edilen Süryanice, M.Ö 7’inci yüzyıldan başlayarak milattan sonra birkaç yüzyıla kadar Ortadoğu’da yaygın bir şekilde kullanılan Aramice’nin bir koludur. Aramice genel anlamda Yukarı Mezopotamya’da (Urfa, Mardin, Turabdin, Urmiye, Ninova), Antakya ve Halep civarında, Yahudiye ve Filistin diyarında hem yazı, hem konuşma dili olarak kullanılmaktaydı. Asur, Babil, Keldani ve Arami uygarlıklarının mirasçısı olan Süryaniler, Hristiyanlığa geçtikten sonra, daha çok dinsel ağırlıklı bir kültür ve uygarlık yarattılar.

Süryani dilinin altın çağları olarak nitelendirilen 4’üncü ve 7’inci yüzyıllar arasındaki dönemde dünyanın ilk üniversiteleri olarak kabul edilen Urfa ve Nusaybin akademilerinin yanı sıra din ve dil alanında eğitim veren birçok kilise ve manastır kurulmuştur. Bu akademilerde; dilbilgisi, şiir, mantık ve felsefe, tıbbi bilimler, matematik, geometri, astronomi, tıp, tarih, teoloji, kilise kanunları, medeni hukuk ve kilise müziği gibi birçok alanda eğitim verilmekteydi.

Günümüzde ise Süryanicenin doğu ve batı olmak üzere iki kolu vardır. Batı Süryanileri (Süryani Ortodoks, Süryani Katolik ve Maruniler) Batı Süryanice lehçesi ve yazı stilini, Doğu Süryaniler ise (Doğu Asur Kilisesi ve Keldaniler) Doğu Süryanice Lehçesi ve yazı stilini kullanmaktadırlar. Özellikle UNESCO’nun bir dilin ne derece tehlike altında olduğunu belirlemek için kullandığı dokuz ölçütten, “dilini kuşaktan kuşağa aktarılması”, “dilini öğrenilmesi” “o dilde okuma yazma öğrenilmesi için gerekli materyallerin varlığı” ve “devletlerin ve kurumların tutum ve politikaları” gibi ölçütler dikkate alındığında Türkiye’de konuşulan farklı dil ve lehçeler konusunda özel bir duyarlılık gösterilmesi gereklidir.

Diğer yandan anadilinde eğitim, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinde, Çocuk Hakları Sözleşmesinde, Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Paktında, UNESO Sözleşmesinde, Ulusal Azınlıkların Korunması Hakkında Çerçeve Sözleşmede vurgulanan temel bir haktır.

1948 tarihli Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi’nin 26’ıncı maddesi, devletlere, genel olarak teknik ve mesleki eğitim alabilme ve yükseköğrenim imkânını yaratma sağlama yükümlülüğü getirir. Bildirgede eğitimin uluslar, ırklar ve dinsel gruplar arasında anlayış, hoşgörü ve dostluğu geliştireceğine ve barışın korunmasına katkıda bulunacağını ifade eder.

1	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	
2	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	
3	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
4	SEMRA GÜZEL	DİYARBAKIR	
5	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
6	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	
7	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
8	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
9	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
10	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
11	PERO DUNDAR	MARDİN	
13	RIDVAN TURAN	MERSİN	
14	GÜLİSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
15	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	
16	MENSUR IŞIK	MUŞ	
17	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	SİİRT	
18	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
19	MURAT SARISAÇ	VAN	
20	MUAZZEZ ORHAN	VAN	